

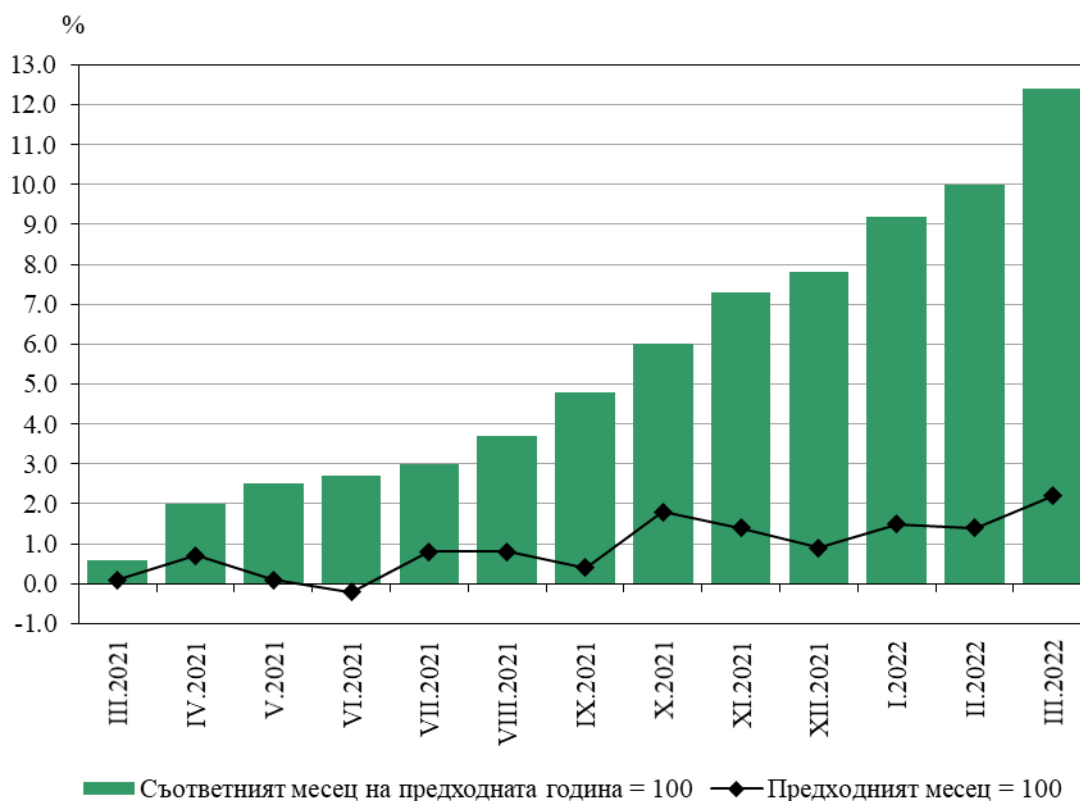
ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА МАРТ 2022 ГОДИНА

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени за март 2022 г. спрямо февруари 2022 г. е 102.2%, т.е. месечната инфлация е 2.2%. Инфлацията от началото на годината (март 2022 г. спрямо декември 2021 г.) е 5.2%, а годишната инфлация за март 2022 г. спрямо март 2021 г. е 12.4% (фиг. 1, табл. 1 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода април 2021 - март 2022 г. спрямо периода април 2020 - март 2021 г. е 6.0%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

През март 2022 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 3.3%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.1%;
- облекло и обувки - намаление с 0.5%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 1.0%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.9%;

- здравеопазване - увеличение с 0.3%;
- транспорт - увеличение със 7.9%;
- съобщения - увеличение с 0.6%;
- развлечения и култура - намаление с 0.6%;
- образование - увеличение с 0.7%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 2.8%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 1.1%.

През март 2022 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: ориз - с 1.6%, брашно - с 5.9%, хляб - с 1.8%, макаронени изделия - с 2.6%, месо от едър рогат добитък - с 4.2%, свинско месо - с 5.2%, месо от домашни птици - с 8.2%, малотрайни и трайни колбаси - съответно с 3.5 и 1.6%, мляно месо (кайма) - с 5.3%, риба - с 1.8%, нискомаслено прясно мляко - с 1.8%, кисело мляко - с 1.9%, сирене - с 3.4%, кашкавал - с 3.0%, извара - с 4.6%, яйца - с 8.3%, млечни масла - с 2.5%, маргарин - с 1.9%, олио - с 23.3%, цитрусови и южни плодове - с 2.9%, зеле - със 7.3%, пипер - с 6.3%, зрял лук и чесън - с по 0.5%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 3.2%, маслини - с 3.5%, гъби - с 1.5%, леща - с 4.4%, картофи - с 5.9%, захар - с 3.1%, шоколад и шоколадови изделия - с 2.8%, оцет - с 1.0%, сол - с 1.9%, кафе и чай - с по 2.3%, минерална вода - с 1.8%, газирани напитки - с 1.6%, плодови сокове - с 4.2%, вина - с 2.3%, и други.

През март 2022 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: пълномаслено прясно мляко - с 0.1%, домати - с 1.5%, краставици - със 7.1%, зелен лук и праз - с 4.7%, листни зеленчуци - с 5.9%, зрял боб - с 0.7%, ракии - с 0.2%, бира - с 1.3%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: облекло - 0.1%, материали за ремонт и поддържане на жилище - с 3.0%, въглища - с 5.8%, дърва за отопление - с 1.4%, пелети - с 3.0%, хладилници - с 1.6%, готварски печки - с 2.3%, прахосмукачки - с 4.4%, препарати за почистване на съдове - с 4.4%, прахове за пране - с 0.2%, дизелово гориво - с 12.9%, автомобилен бензин А95Н - с 13.0%, автомобилен бензин А100Н - с 11.5%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 12.0%, метан за ЛТС - с 2.5%, моторни и смазочни масла - с 2.0%, цветарство - с 3.6%, услуги по обществено хранене - с 3.1%, бръснаро-фризьорски услуги - с 2.1%, продукти за лична хигиена - с 2.3%, козметични продукти - с 1.5%, и други.

През март 2022 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: обувки - с 1.9%, мебели - с 0.9%, отоплителни уреди - с 0.3%, гуми за автомобили и велосипеди - с 0.3%, телевизори - с 1.4%, настолни персонални компютри и лаптопи - с по 0.1%, таблетки - с 0.3%, пакетни услуги за почивка и туристически пътувания - с 2.9%, автомобилни застраховки - с 5.1%, и други.

През март 2022 г. е регистрирано увеличение на цените на лекарствените продукти - с 0.3%, лекарските и стоматологичните услуги - съответно с 1.2 и 0.6%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени за март 2022 г. спрямо февруари 2022 г. е 102.1%, т.е. месечната инфлация е 2.1%. Инфлацията от началото на годината (март 2022 г. спрямо декември 2021 г.) е 4.5%, а годишната инфлация за март 2022 г. спрямо март 2021 г. е 10.5% (табл. 2 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода април 2021 - март 2022 г. спрямо периода април 2020 - март 2021 г. е 5.0%.

Според ХИПЦ през март 2022 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 3.1%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.2%;
- облекло и обувки - намаление с 0.2%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 1.2%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.7%;
- здравеопазване - увеличение с 0.4%;
- транспорт - увеличение с 6.5%;
- съобщения - увеличение с 0.6%;
- развлечения и култура - увеличение с 0.4%;
- образование - увеличение с 0.8%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 2.2%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.7%.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Индексът на цените за малката кошница за март 2022 г. спрямо февруари 2022 г. е 102.1%, а от началото на годината (март 2022 г. спрямо декември 2021 г.) е 106.0% (табл. 3 от приложението).

През март 2022 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - увеличение с 3.4%;
- нехранителни стоки - увеличение с 0.9%;
- услуги - увеличение с 0.3%.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2022 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2020 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2021 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macro-economic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-Compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с **натрупване от началото на годината** измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени в условията на кризата COVID-19

Националният ИПЦ, ХИПЦ и ИЦМК за март 2022 г. бяха произведени съгласно Методологичните препоръки на Евростат относно производството на ХИПЦ в контекста на кризата, свързана с COVID-19, прилагайки следните принципи:

- фиксирани статистически тегла, използвани при изчислението на индексите;
- производство на всички индекси съгласно класификацията ЕКОИКОП (Европейска класификация на индивидуалното потребление по цели);
- минимизиране на броя на импутираните цени и подиндекси, когато това е възможно;
- оценка на липсващите наблюдения на цените чрез прилагане на методи за импутиране.

Процентът на липсващите наблюдения на цените за март 2022 г. е 3%, разпределен по разделите на ЕКОИКОП, както следва:

Потребителски групи	(Проценти)
	Липсващи наблюдения на цените
00 Общ ИПЦ/ХИПЦ	3
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	3
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	1
03 Облекло и обувки	6
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	2
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2
06 Здравеопазване	1
07 Транспорт	0
08 Съобщения	0
09 Развлечения и култура	3
10 Образование	0
11 Ресторанти и хотели	2
12 Разнообразни стоки и услуги	2

Оценката на липсващите наблюдения на цените беше извършена чрез препоръчаните от Евростат и съгласувани с държавите членки методи за импутиране:

- с индекса на най-близкия агрегат (подиндекс) в йерархичната структура на индекса (на ниво продукт на базата на наличните цени за същия продукт) - за липсващите наблюдения на цените на продукти, които са налични на пазара;
- пренасяне на последните наблюдавани цени (*carry forward the last observed prices*) - в отделни специфични случаи за продукти, за които се счита, че цените им ще останат същите (непроменени), след като ситуацията се върне към нормалното си състояние.

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за март 2022 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	III.2022		
		предходният месец = 100	декември 2021 = 100	съответният месец от предходната година = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	102.2	105.2	112.4
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	31.625	103.3	109.3	117.4
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.934	100.1	100.6	101.7
03 Облекло и обувки	4.296	99.5	96.7	105.9
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.193	101.0	102.4	114.0
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	5.576	100.9	103.5	108.2
06 Здравеопазване	8.090	100.3	101.0	101.7
07 Транспорт	9.127	107.9	110.4	126.7
08 Съобщения	5.402	100.6	101.8	97.1
09 Развлечения и култура	4.608	99.4	103.1	111.6
10 Образование	0.624	100.7	101.1	105.3
11 Ресторанти и хотели	3.689	102.8	107.0	113.6
12 Разнообразни стоки и услуги	4.837	101.1	103.9	105.3
Хранителни стоки	32.997	103.2	109.0	116.9
Нехранителни стоки	36.016	102.6	104.0	112.4
Обществено хранене	3.215	103.1	107.5	114.0
Услуги	27.773	100.5	102.0	106.9

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за март 2022 година

Потребителски групи	Тегла	III.2022			
		2015 = 100	предходният месец = 100	декември 2021 = 100	съответният месец от предходната година = 100
		%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	118.59	102.1	104.5	110.5
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	227.300	136.44	103.1	108.8	116.5
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	57.880	113.36	100.2	100.9	102.2
03 Облекло и обувки	38.676	96.25	99.8	97.1	106.1
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	119.880	127.32	101.2	103.0	113.3
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	62.879	110.25	100.7	103.4	108.7
06 Здравеопазване	86.139	106.71	100.4	101.0	101.8
07 Транспорт	137.521	115.88	106.5	107.8	120.8
08 Съобщения	56.268	87.91	100.6	101.7	97.1
09 Развлечения и култура	78.210	111.77	100.4	102.6	105.5
10 Образование	15.152	127.76	100.8	101.4	105.7
11 Ресторанти и хотели	62.278	132.58	102.2	106.2	112.5
12 Разнообразни стоки и услуги	57.818	120.45	100.7	102.8	104.2

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за март 2022 година**

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		III.2022 предходният месец = 100
Общ ИЦМК	100.000	102.1
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.460	103.4
Облекло и обувки	4.357	99.1
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.006	100.3
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2.598	101.3
Здравеопазване	11.029	100.5
Транспорт	1.109	104.1
Съобщения	0.111	100.0
Развлечения и култура	0.605	102.0
Разнообразни стоки и услуги	4.726	102.4
Хранителни стоки	49.460	103.4
Нехранителни стоки	28.486	100.9
Услуги	22.054	100.3